

HOTĂRÂREA nr.1-4/2019

cu privire la examinarea contestației depuse de procurorul în Procuratura raionului Ungheni, Ludmila Zaharia (Cușnir), împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.13-48/18 din 14.12.2018

17 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Examinând contestația procurorului în procuratura raionului Ungheni, Ludmila Zaharia (Cușnir), împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.13-48/18 din 14.12.2018, audiind informația prezentată de către domnul Constantin Șuşu, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă:

Prin hotărârea nr.13-48/18 din 14.12.2018 Colegiul de disciplină și etică a aplicat în privința procurorului în Procuratura raionului Ungheni, Ludmila Zaharia (Cușnir), sancțiunea disciplinară - **avertismentul**.

Colegiul de disciplină și etică a statuat că procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir) a comis abaterea disciplinară prevăzută de art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură - îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Potrivit constatărilor CDE, abaterea disciplinară se exprimă în neglijarea cerințelor stabilite în art.6 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și a regulilor de conduită profesională prescise în pct.pct. 6.1., 6.2.1 din Codul de etică al procurorilor.

Procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir) a contestat hotărârea în termen, solicitând casarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică, considerând-o ilegală și pasibilă anulării, invocând necesitatea încetării procedurii disciplinare, din motiv că faptele sale nu constituie abatere disciplinară.

În ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 17.01.2019 procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir) a susținut contestația depusă, a menținut poziția sa, potrivit căreia nu a admis încălcarea normelor de procedură la conducerea urmăririi penale, a prezentat argumentele, care, în viziunea sa, justifică necesitatea casării hotărârii Colegiului de disciplină și etică și încetării procedurii disciplinare.

Contestatarea a indicat că toate actele procesuale întocmite de ea, care au făcut obiectul procedurii disciplinare de referință, cu excepția unei argumentări din ordonanța de respingerea a cererii unei părți pe dosar, se conformează prevederilor legale și sunt bazate pe faptele și probele administrate în dosar.

În egală măsură, procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir) a indicat în contestație că hotărârea CDE nu este motivată, întrucât nu conține argumentele care confirmă încălcarea responsabilităților specifice funcției stabilite de art.6 alin.(3) din Legea nr.3/2016 și pct.pct. 6.1., 6.2.1 din Codului de etică al procurorilor.

Procurorul a menționat că, la aplicarea sancțiunii disciplinare, Colegiul de disciplină și etică nu a ținut cont de prezența mai multor circumstanțe atenuante personale, cum sunt încurajările de care a beneficiat pentru succesele obținute în activitatea de procuror și lipsa sancțiunilor disciplinare anterioare.

Inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, Natalia Cernous, a solicitat respingerea contestației depuse de procuror, întrucât faptele acestuia constituie abatere disciplinară, astfel după cum a fost arătată în hotărârea Colegiului de disciplină și etică.

Potrivit poziției exprimate de către reprezentantul Inspecției procurorilor, încălcarea normelor de procedură penală de către procuror la conducerea urmăririi penale în cauza penală privind accidentul rutier sunt evidente, întrucât argumentarea soluțiilor de respingere a cererilor părții pe dosar este contrară legii. Procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir) a manifestat lipsă de celeritate la conducerea urmăririi penale în cauza care nu prezintă complexitate și nu a asigurat caracterul complet al investigațiilor.

Respectiv, reprezentantul Inspecției procurorilor a pledat pentru menținerea hotărârii Colegiului de disciplină și etică, adoptate în privința procurorului în procuratura raionului Ungheni, Ludmila Zaharia (Cușnir).

Analizând actele cauzei disciplinare, în raport cu situația de fapt constatată și cu prevederile normative care se circumscriu procedurii disciplinare în privința procurorilor, bazându-se pe probele administrate, Consiliul Superior al Procurorilor concluzionează asupra respingerii contestației procurorului Ludmila Zaharia (Cușnir), cu menținerea hotărârii Colegiului de disciplină și etică.

Consiliul Superior al Procurorilor reține că, potrivit prevederilor art.3 alin.(3) din Legea nr.3/2016, procurorului îi este garantată independența procesuală, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

În aceeași ordine de idei, este de remarcat că, potrivit Avizului nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori, *independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă, care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză*, normă care se regăsește și în pct.6.2.1 din Codul de Etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016.

Consiliul notează că răspunderea disciplinară a unui procuror nu poate să survină pentru modul de apreciere a faptelor sau evaluare a probelor, cu condiția că intima convingere a procurorului este în concordanță cu spiritul legii și nu s-a acționat cu rea intenție. De altfel, în Hotărârea nr.24 din 14.09.2019 Curtea Constituțională a reținut că *răspunderea disciplinară intervine în cazul săvârșirii unei abateri disciplinare, definită ca reprezentând încălcarea cu vinovăție de către persoană a îndatoririlor corespunzătoare funcției pe care o deține și a normelor de conduită profesională și civilă prevăzute de lege*.

Examinând procedura disciplinară, Consiliul constată că acuzația disciplinară este întemeiată, iar încălcarea reținută în sarcina procurorului Ludmila Zaharia (Cușnir) reprezintă abatere disciplinară prevăzută de art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016. Materialul probator administrat atât în faza verificării sesizării de Inspecția procurorilor, cât și în procesul examinării nemijlocite de către CDE, denotă cu

certitudine că în *speță* se întrunesc cumulativ toate elementele specifice abaterii disciplinare.

Latura obiectivă a abaterii disciplinare, comise de procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir), constă în acțiuni care sunt contrare cu atribuțiile de serviciu impuse prin lege și Codul de etică. Astfel, s-a constatat că procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir), în cadrul conducerii urmăririi penale în cauza penală nr.2018360212, care s-a aflat în gestiunea sa în perioada 02.05.2018-23.08.2018, a calificat juridico-penal incorect acțiunile conducătorului auto, nu a restituit părții pe dosar corpul delict-vehiculul, pe când legea obliga imperativ procurorul de a dispune restituirea lui până la soluționarea cauzei penale, iar unul din motivele respingerii cererii de restituire a vehiculului este nerecunoașterea vinei de către bănuțit. Această abordare din partea procurorului este total greșită și, pe de o parte, încalcă drepturile procesuale ale bănuțitului de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina, pe cealaltă parte, reprezintă dovada atitudinii superficiale a procurorului la exercitarea atribuțiilor funcționale și dă naștere la suspiciuni despre competența profesională a acestuia.

Pe lângă aceste constatări, Colegiul de disciplină și etică a reținut în hotărârea sa și încălcarea de către procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir) a obligației de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, atunci, când a dispus respingerea cererii părții apărării despre efectuarea experimentului în procedura de urmărire și dispunerea expertizei tehnice auto.

Toate aspectele descrise *supra* au constituit obiect al verificării dispuse de Direcția urmărire penală și criminalistică și al cercetării efectuate de Inspecția procurorilor, constatându-se faptul că procurorul a acționat contrar legii. De rând cu decizia Inspecției, prin actele judecătorești, adoptate la faza controlului judiciar al procedurii prejudiciare, este stabilit că procurorul a încălcat prevederile legale care reglementează desfășurarea procesului penal.

În acest caz, toate erorile procesuale, așa cum au fost identificate în avizul Direcției urmărire penală și criminalistică, iar apoi stabilite și probate de Inspecția procurorilor, ulterior analizate și apreciate de CDE, constituie încălcări ale art.6 alin.(3) lit.a) și lit.b) din Legea nr.3/2016 și art.art.20, 52, 297 din Codul de procedură penală. La rândul lor, aceste norme obligă procurorul să-și îndeplinească obligațiile de serviciu în conformitate cu Constituția, legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte; să respecte prevederile actelor cu caracter normativ adoptate în cadrul Procuraturii; să respecte termenul rezonabil de efectuare a urmăririi penale, precum și să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și a obiectivă a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Concomitent, acuzația disciplinară înaintată procurorului Ludmila Zaharia (Cușnir) vizează și încălcarea prevederilor pct.pct. 6.1. 6.2.1 din Codul de etică al procurorilor, și anume nerespectarea principiului legalității și independenței în activitatea de conducere a urmăririi penale, care subminează standardele de conduită profesională.

Consiliul reiterează că aceste dispoziții ale Codului de etică al procurorilor stabilesc că procurorii sunt obligați să respecte legislația națională și internațională, practica judiciară și jurisprudența CEDO, actele departamentale, interdepartamentale și ale organelor reprezentative și de autoadministrare ale procurorilor, să dea dovadă de o înaltă ținută morală și maximă corectitudine și să contribuie la realizarea eficientă și efectivă a actului de justiție.

În concluzie, Consiliul Superior al Procurorilor, deliberând asupra aspectelor de drept, apreciază că probatoriul administrat indică la prezența cumulativă a tuturor elementelor abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016 - îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, întrucât procurorul Ludmila Zaharia (Cușnir) a încălcat cerințele stabilite în art.6 alin.(3) lit.a) și lit.b) din Legea nr.3/2016, art.20, 52, 297 din Codul de procedură penală și prevederile pct.pct. 6.1, 6.2.1 din Codul de etică al procurorilor.

În jurisprudența sa CtEDO (*cauza Fomin c. Moldovei*) reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa. În Hotărârea sa din 14.12.2018 Colegiul de disciplină și etică a supus aprecierii toate argumentele procurorului, în coraport cu probele administrate. Hotărârea criticată corespunde criteriilor de calitate, a fost probată în mod convingător în partea motivatorie, asigurându-i-se persoanei sancționate disciplinar dreptul la un proces echitabil.

Afirmațiile procurorului Ludmila Zaharia (Cușnir), invocate în contestația examinată despre ilegalitatea hotărârii CDE, sunt neîntemeiate, reprezintă percepția subiectivă a acestuia și nu conțin motive convingătoare care i-ar înlătura răspunderea disciplinară.

Consiliul punctează că principiul legalității reprezintă unul din principiile care guvernează întreaga activitate de urmărire penală. Procurorii trebuie să-și execute atribuțiile potrivit legii, să aibă un rol activ în cadrul procesului penal, să acționeze în mod echitabil, de o manieră coerentă și rapidă, contribuind astfel la asigurarea unei proceduri penale conforme cu legea.

Reieșind din aspectele detaliate mai sus, este evidentă neglijarea normelor de procedură penală din partea procurorului Ludmila Zaharia (Cușnir) la conducerea urmăririi penale în cauza penală nr.2018360212. Încălcarea admisă nu poate fi apreciată ca eroare justificată, care nu este de natură a atrage răspunderea disciplinară, deoarece a avut efecte negative, pe de o parte, asupra drepturilor părții în dosar, pe cealaltă parte, a adus atingere imaginii Procuraturii.

Colegiul de disciplină și etică corect a reținut că forma vinovăției care caracterizează abaterea disciplinară comisă de Ludmila Zaharia (Cușnir) este cea a intenției. Procurorul realiza că acționează contrar normelor legale, a prevăzut rezultatul faptelor sale și a admis în mod conștient survenirea urmărilor.

După natura ei, fapta procurorului se atribuie la încălcarea atribuțiilor specifice funcției de procuror la conducerea urmăririi penale. Consecințele produse prin săvârșirea acestei abateri disciplinare constând în lezarea drepturilor părții pe dosar la

proprietate și accesul la justiție. De fapt, îngrădirea accesului la justiție a persoanei urmărite penal este constatată de judecător de instrucție, atunci când partea apărării a contestat în instanță acțiunile procurorului Ludmila Zaharia (Cușnir).

Încrederea în instituția Procuraturii depinde, de rând cu altele, de manifestarea de către procuror a unui grad înalt de competență profesională la examinarea cauzei repartizate. În cauza avută în conducere, procurorul a manifestat subiectivism care a afectat încrederea din partea publicului în instituție și, drept consecință, a afectat imaginea și prestigiul Procuraturii.

La stabilirea categoriei sancțiunii disciplinare, CDE a ținut cont de principiile care guvernează răspunderea disciplinară, împrejurările în care fapta a fost săvârșită, de consecințele faptei și de comportamentul general al procurorului, inclusiv prezența încurajărilor și lipsa unor antecedente disciplinare în trecutul său profesional și i-a aplicat cea mai blândă măsură de sancționare disciplinară.

Pe cale de consecință, Consiliul Superior al Procurorilor concluzionează că sancțiunea disciplinară (avertismentul), aplicată procurorului Ludmila Zaharia (Cușnir), este proporțională cu gravitatea abaterii și s-a aplicat în funcție de circumstanțele cauzei.

Având în vedere cele expuse, în temeiul art.39 alin.(1) lit. a) coroborat cu alin.(2), art.70 alin.(1) lit. f), art.77, art.79, art.86 alin.(3) lit. a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, pct.9.11 lit. a) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, pct.81 lit. b) din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, Consiliul Superior al Procurorilor -

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A respinge contestația doamnei Ludmila Zaharia (Cușnir), procuror în Procuratura raionului Ungheni, împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.13-48/18 din 14.12.2018, adoptată în privința sa.

2. A menține Hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr.13-48/18 din 14.12.2018, de aplicare în privința procurorului în Procuratura raionului Ungheni, Ludmila Zaharia (Cușnir) a sancțiunii disciplinare – **avertisment**.

3. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Procuraturii, www.procuratura.md, directoriul *Consiliul Superior al Procurorilor*, subdirectoriul *Hotărâri*.

4. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

Membrii Consiliului Superior al Procurorilor:

	<i>Numele și prenumele</i>	<i>Semnătura</i>
	HARUNJEN Eduard	<i>absent</i>
	IFTODI Victoria	<i>absentă</i>

	MICU Victor	<i>semnat</i>
	FURTUNĂ Inga	<i>semnat</i>
	ROȘCA Andrei	<i>semnat</i>
	BORDIANU Adrian	<i>semnat</i>
	ȘUȘU Constantin	<i>semnat</i>
	MĂRGINEANU Lilia	<i>semnat</i>
	GUCEAC Ion	<i>semnat</i>
	PULBERE Dumitru	<i>absent</i>

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC